

روز بین المللی صلح

بهبانۀ ای برای حرکت به سوی جهان بدون خشونت

امور تحقیق و پژوهش کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران

تدوین : کارگروه
حقوق همبستگی
شهریورماه 1389

دفتر مرکزی

ایران-تهران (سید خندان - ابتدای سهروردی شمالی - کوچه قرقاول - پلاک 2)

صندوق پستی: 137-13165 و 4698/19395

تلفن: (021)88529744-88529743-88529742

فاکس: (021)88768807

پست الکترونیکی: IHRC@IHRC.IR

سایت: WWW.IHRC.IR

ارجاعات :

1-A/RES/55/282

۲-رک نسل سوم حقوق بشر، امیرساعدوکیل، پوریا عسکری، نشر مجد ۱۳۸۳، ص ۶۱

۳-بروشور آشنایی با حقوق همبستگی در موازین بین المللی (شماره ۴) در دسترس در:

http://www.humanrightssiran.com/Files\CEducationFile\CEducation_201051118492211184922760724.pdf

۴-حق صلح و حق محیط زیست سالم در پرتو حقوق همبستگی و حقوق بین الملل، احمدرضا توحیدی، مجموعه مقالات همایش بین المللی حقوق بشر و گفتگوی تمدن ها، دانشگاه مفید، ۱۳۸۰، ص ۶۳

۵-ویژگی های جنگ و صلح، علی تقی زاده اکبری، به نقل از: <http://www.rasekhoon.net/Article/Show-۲۶۶۰۵.aspx>

*Peace Day

6-<http://www.un.org/sq/peacedaymessage2009.shtml>

7-<http://www.idpvigil.com/>

8-<http://www.ngos.blogfa.com/post-2.aspx>

9-<http://worlddevelopment.suite101.com/article.cfm/international-day-of-peace-peace-day--september-21st>

همان طور که گفته شد نهادهای دولتی و غیردولتی متعددی در روز صلح برنامه های خود را برای گرامی داشت این روز انجام می دهند، اما این روز صرفا متعلق به این نهادها نیست بلکه هر فردی می تواند اقدامی هرچند کوچک این روز را گرامی بدارد؛ اقدامی مثل روشن کردن شمع یا صحبت با خانواده و دیگران درباره صلح و روز صلح.

روز بین المللی صلح جهان را یک گام به صلح جهانی نزدیک تر خواهد کرد. گرچه باید قبول کرد که دنیا سال ها، بلکه قرن هاست که به دنبال دست یابی به این آرزوست، برای مثال قرن ها قبل در میان اعراب در چهار ماه حرام (محرم، رجب، ذیحجه و ذیقعد) خون ریزی و جنگ کنار گذاشته می شد و در این چهار ماه چنین اعمالی قبیح و زشت تلقی می شد. بعدا با ظهور اسلام در آیه 36 سوره توبه به صراحت حرمت این ماه ها موردحکم قرار گرفت. علاوه بر زمان های خاص، برخی وقایع خاص نیز عامل برقراری صلح بین اقوام مختلف بوده اند. مثلا وقوع خورشیدگرفتگی در هنگام جنگ میان لیدی و ماد از عوامل برقراری صلح میان آن ها اعلام شده است. این مسائل و مواردی از این دست نشان می دهند که اقوام و ملل مختلف سراسر جهان همواره به دنبال راهی برای زندگی در صلح بوده اند و از کوچک ترین بهانه برای دست یابی به این امر استفاده کرده اند.

وجود سنت های ماندگار در فرهنگ های متنوع بر علیه جنگ و خشونت و ناآرامی، گرایش فطری و عقلی بشر به زندگی در صلح را نشان می دهد و تعیین یک روز به عنوان روز صلح نیز می تواند یادگاری از همین تلاش برای دست یابی به یک هدف ارزشمند تلقی گردد. بنابراین باید چنین روزی را پاسداشت و از این فرصت کوتاه بدست آمده برای تثبیت اندیشه صلح در جهان و محو کردن اندیشه جنگ و خون ریزی استفاده هر چه بهتر را برد. نقدهای جدی ما بر کارکرد سازمانهای بین المللی و سواستفاده های قدرت های بزرگ سیاسی، درچنین روزی بهتر قابل طرح است و بهتر می توانیم یک صدا فریاد زنیم که ما از کاربرد زور و زورگوئی در عرصه داخلی و بین المللی بیزاریم. با چنین نگاهی بیابید برای توسعه صلح تلاش کنیم.

باسمه تعالی

پس از سیر طولانی مصوبات متعدد بین المللی در مقوله صلح و امنیت جهانی ، بالاخره به طور مشخص در سال 1981 ایده روز بین المللی صلح در سازمان ملل مطرح گردید و سومین سه شنبه سپتامبر هر سال به عنوان روز جهانی صلح تعیین شد. در سال 2002 مجمع عمومی سازمان ملل، ضمن اصلاح رویه سابق، 21 سپتامبر را رسماً به عنوان روز بین المللی صلح اعلام کرد. با نامگذاری روز بین المللی صلح، سازمان ملل موظف شد تلاشهای متنوعی را در مقوله اهمیت صلح جهانی و تشویق همه بشریت برای دسترسی به این هدف والا ساماندهی کند. در قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل برای تعیین این روز آمده است:

« روز صلح باید به یادبود و تقویت آرمان های حقوق بشری داخل و میان همه ملل و مردم اختصاص داده شود... این روز به مثابه تذکری برای همه مردم به این مطلب است که سازمان ما، با همه محدودیت هایش، ابزاری زنده و پویا در خدمت به صلح است و... تعهد دائمی ما جدای از همه منافع و تفاوت های موجود برقراری صلح است.»

حق به صلح زندگی آحاد بشری را در صلح و آرامش می طلبد و به دنبال برقراری یک صلح پایدار در جهانی بدون خشونت است. صلح به خودی خود یک مفهوم با ارزش در جامعه بین المللی است و براساس توافق های بین المللی نیز حفظ و ارتقا درجه آن هدف و در حین حال وظیفه کل کشورهای جهان بلکه تمام مردم روی زمین است.

در ادبیات جدید صلح، مفهوم صلح مثبت، حق جامعه بشری به صلح را به خوبی تداعی می کند، حق صلح مثبت براندیشه مترادف بودن صلح با عدالت اجتماعی مبتنی است که بر مبنای آن زمانی می توان صحبت از صلح پایدار در جامعه بین المللی زد که فرد فرد ابناء بشری در آرامش و آسایش زندگی کنند.

اندیشه اسلامی نیز اصالت صلح و دوستی را به صراحت تأیید می کند و برای صلح ویژگی هایی قائل می شود از جمله اینکه صلح باید شرافتمندانه، ریشه دار و همه جانبه باشد. صلحی که کرامت انسانی مسلمانان را حفظ کند، تمامی عرصه های زندگی آنان را در بر گیرد و به حقوق واقعی بشر ارج و احترام عمیق گذارد و بر آزادی تفکر و انتخاب آگاهانه بشر متکی باشد.

صلح و زندگی در آرامش در اسلام مفهومی برای همه روزها است و اگر صحبت از جنگ در اسلام به میان می آید همواره پیش از آن درخواست اصلاح و دوستی در میان بوده است، همانند برخورد حضرت علی (ع) با یاغیان در جنگ جمل.

اختصاص یک روز در سال به صلح بین المللی آگاهی عموم را از ارزش های بالای صلح در کنار عدم خشونت تقویت می کند و به آن ها هزینه ها و دردناک بودن خشونت و جنگ را یادآور می شود و به این ترتیب افکار عمومی را به سمتی رهنمون می سازد که در طی آن، مردم و ملل سراسر جهان اجازه هیچ خشونت و حرکتی که صلح را به خطر بیاندازد به زورگویان و مستکبرین جهان ندهند. تعیین چنین روزی مزایای حل مسالمت آمیز اختلافات را نیز نشان می دهد؛ روز بدون جنگ و اختلاف نه تنها از خشونت و جنگ بری است، بلکه دوستی و مودت را میان مردم می پراکند و دوستی مساوی است با روابطی که کرامت انسانی و حقوق بشر را ارتقا بخشد. تردیدی نیست که تعیین چنین روزی حائز اهمیت فراوانی است زیرا در دنیای امروز برخوردها و نزاع های متعددی وجود دارد و این فرصت یک روزه جایی برای اندیشیدن درباره صلح را برای مردمان سرزمین هایی که درگیر جنگ ها و مخاصمات هستند باز می کند و در ضمن طرفین درگیر را نیز درباره ادامه درگیری ها به اندیشه وامی دارد. این روز نشان دهنده نگرانی جهان درباره به خطر افتادن صلح است. افراد، جوامع، سازمان ها و ملل در این روز دست به اقداماتی می زنند و به دنیا اجازه می دهند که بداند صلح برای همه مهم است و همین امر اهمیت این روز را به واسطه جلب توجه همگان به این مقوله اساسی مضاعف می سازد. روز صلح شرایطی را فراهم می آورد که مردم به طور عملی فعالیت هایی را در یک روز برای گرامی داشت صلح انجام دهند.

صلح پایه و اساس موجودیت امروز ما و انگیزه همه آن چیزی است که ما انجام می دهیم. در روز بین المللی صلح باید یاد همه آن هایی را که از خشونت رنج کشیده اند، گرامی داشت و آرمان های صلح را در قلب ها پاس داشت.

آن گونه که به طور معمول و نزد توده مردم درک می شود مفهوم مقابل صلح، جنگ است، یعنی آنچه جهانیان را به فکر تاسیس سازمان ملل انداخت و آن چه اعضای سازمان ملل را به فکر ایجاد روز بین المللی صلح، جنگ مفهومی است که در اذهان انسانها آغاز می گردد و این در اذهان انسانهاست که دفاع از صلح بایستی ساخته شود، و صلحی که تنها بر اساس اقدامات اقتصادی و سیاسی و امنیتی دولت ها باشد صلحی نیست که لزوماً از حمایت پایدار و همگانی مردم جهان برخوردار باشد و از این رو صلح اگر بخواهد پایدار بماند، بایستی بر همبستگی عقلانی و اخلاقی نوع بشر بنا گردد.

در جهان امروز برای دست یابی به یک صلح پایدار و پویا لازم است تفکر و اندیشه صلح و صلح طلبی در تمامی مردم جهان ریشه های خود را محکم کند، تا اندیشه جنگ فرصتی برای نمود یافتن نیابد.

لازم به یادآوری است که در چنین روزی اقدامات مختلفی در سرتاسر جهان برای بزرگداشت و جشن گرفتن این روز صورت می گیرد؛ برپایی جشن ها و کنسرت ها، همایش ها و سخنرانی ها و آتش بس جنگ های خون بار از جمله این اقدامات است. برای آگاهی از این اقدامات کافی است «روز صلح» را جستجو کنیم. هر ساله در چنین روزی دبیرکل در مقرسازمان ملل در نیویورک زنگ صلح را به صدا در می آورد و خط مشی مشخصی را برای برپایی صلح در آن سال تعیین می کند. برای مثال در سال 2009 بان کی مون دبیر کل کنونی سازمان ملل خلع سلاح هسته ای و عدم تولید و افزایش آن ها را خواستار شد. در سال 2008 سازمان ملل مردم سراسر جهان را تشویق کرد تا پیغام های صلح خود را تا قبل از 21 سپتامبر برای سازمان ارسال کنند تا این پیغام ها در شصت و سومین جلسه مجمع عمومی که از 23 سپتامبر بود ارائه گردد. سازمان ملل به عنوان یک نهاد فراگیر جهانی بیشترین امکانات را برای هرچه بهتر برگزار کردن این روز در اختیار دارد، اما این بدان معنا نیست که دیگر نهادهای ملی و بین المللی هیچ برنامه ای برای این روز ندارند.

دعای روز بین المللی صلح برنامه دیگری است که هر ساله مردم را در این روز کنار هم جمع می کند. برای نمونه در سال 2004، سیصد هزار نفر در این روز به طور جمعی در سری لانکا به دعا و نیایش پرداختند. در سال 2010 نیز برنامه هایی برای افزایش آگاهی و دعا برای صلح در سراسر جهان از سوی این نهاد برگزار می شود. برنامه های این روز از سوی سازمان ملل و دیگر موسسات بین المللی از جمله موسسه آموزشی راه های به سمت صلح، و بسیاری از سازمان های مردم نهاد در جهان مورد حمایت قرار می گیرد. خود این نهادهای حامی مانند یک روز برای صلح، برنامه های هنری مثل برگزاری کنسرت هایی در روزهای قبل از 21 سپتامبر را دارند. صدور بیانیه از سوی این گونه نهادها می تواند نشانگر توجه آن ها به این روز باشد مثل بیانیه موسسه پژوهشی کودکان دنیا برای گسترش فرهنگ صلح.